

TPP	Rozvod zemného plynu	700 02
------------	-----------------------------	---------------

TECHNICKÉ PRAVIDLO
PLYN

**Technické a bezpečnostné podmienky na predchádzanie
poškodzovania plynárenských zariadení prevádzkovateľa
distribučnej siete subjektmi tretej strany**

Obsah

Predhovor	4
Cítované normy	4
Cítované technické pravidlá plynu	4
Súvisiace normy	4
Súvisiace technické pravidlá plynu	4
Súvisiace právne predpisy	5
Vypracovanie technického pravidla	6
1 Predmet pravidla	7
2 Termíny a definície	7
3 Vymedzenie ochranného a bezpečnostného pásma plynárenského zariadenia	9
4 Určenie možného nebezpečenstva a ohrozenia plynárenského zariadenia	9
5 Opatrenia pre zamedzenie vzniku možného nebezpečenstva a ohrozenia plynárenského zariadenia	11
6 Činnosti a opatrenia nasledujúce po zistení ohrozenia a poškodení plynárenského zariadenia subjektmi tretej strany	18
7 Právna zodpovednosť pri ohrození alebo poškodení plynárenského zariadenia	19
8 Dohľad orgánov štátneho dozoru nad činnosťami v ochrannom a bezpečnostnom pásme plynárenských zariadení	20
9 Zhrnutie	22
10 Záverečné ustanovenia	23

Predhovor

Technické pravidlo plyn je v zmysle STN 45020 uznané technické pravidlo, vytvorené na základe dohody prijatej na úrovni odvetvia nezávislou schvaľovacou komisiou, v ktorej sú zastúpené zainteresované orgány a organizácie. Má charakter normatívneho dokumentu o technickom predmete vypracovanom v spolupráci zainteresovaných strán pomocou rokovaní a dohôd. Vyjadruje stav techniky, stupeň rozvoja technických schopností, ktorý je založený na overených poznatkoch vedy, techniky a praxe.

Citované normy

STN EN 45020: 2007 Normalizácia a súvisiace činnosti. Všeobecný slovník (ISO/IEC Guide 2: 2004) (01 0100)

Citované technické pravidlá plynu

TPP 701 03: 2002 Diaľkovody. Technické a bezpečnostné podmienky na práce vykonávané v ochrannom pásme vysokotlakových plynovodov

TPP 702 02: 2002 Rozvod zemného plynu. Plynovody a prípojky z ocele

Súvisiace normy

STN 13 0010 Potrubia a armatúry. Menovité tlaky a pracovné pretlaky

STN EN ISO 6708: 1999 Súčasti potrubí. Definícia a výber DN (menovitá svetlosť) (13 0015)

STN EN 12007-1: 2001 Systémy zásobovania plynom. Plynovody na maximálny prevádzkový tlak do 16 bar vrátane. Časť 1: Všeobecné odporúčania na prevádzku (38 6409)

STN EN 12007-2: 2001 Systémy zásobovania plynom. Plynovody na maximálny prevádzkový tlak do 16 bar vrátane. Časť 2: Špecifické odporúčania na prevádzku plynovodov z polyetylénu (MOP do 10 bar vrátane) (38 6409)

STN EN 12007-3: 2001 Systémy zásobovania plynom. Plynovody na maximálny prevádzkový tlak do 16 bar vrátane. Časť 3: Špecifické odporúčania na prevádzku plynovodov z ocele (38 6409)

STN EN 12007-4: 2001 Systémy zásobovania plynom. Plynovody na maximálny prevádzkový tlak do 16 bar vrátane. Časť 4: Špecifické odporúčania na rekonštrukcie (38 6409)

STN 38 6410: 2009 Plynovody a prípojky s vysokým tlakom

STN 38 6413: 1997 Plynovody a prípojky z ocele

STN 38 6415: 1997 Plynovody a prípojky z polyetylénu

STN EN 1594: 2009 Systémy zásobovania plynom. Plynovody na maximálny prevádzkový tlak nad 16 bar. Požiadavky na prevádzku (38 6435)

STN 73 6005 Priestorová úprava vedení technického vybavenia

Súvisiace technické pravidlá plynu

TPP 605 02: 2002 Regulačné stanice na prepravu a distribúciu

TPP 702 01: 2002 Rozvod zemného plynu. Plynovody a prípojky z polyetylénu

TPP 906 01: 2009 Požiadavky na umiestnenie stavieb v ochranných a bezpečnostných pásmach distribučných sietí

Súvisiace právne predpisy

- Zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon);
- zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 223/2001 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny;
- zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon);
- zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 300/2005 Z. z. trestný zákon v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- vyhláška SÚBP a SBÚ č. 374/1990 Zb. o bezpečnosti práce a technických zariadení pri stavebných prácach;
- vyhláška MV SR č. 124/2000 Z. z., ktorou sa ustanovujú zásady požiarnej bezpečnosti pri činnostiach s horľavými plynmi a horenie podporujúcimi plynmi;
- vyhláška MV SR č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii;
- vyhláška MV SR č. 94/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú technické požiadavky na protipožiarnu bezpečnosť pri výstavbe a pri užívaní stavieb;
- vyhláška MV SR č. 96/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú zásady protipožiarnej bezpečnosti pri manipulácii a skladovaní horľavých kvapalín, ťažkých vykurovacích olejov a rastlinných a živočíšnych tukov a olejov;
- vyhláška MV SR č. 258/2007 Z. z. o požiadavkách na protipožiarnu bezpečnosť pri skladovaní, ukladaní a pri manipulácii s tuhými horľavými látkami;
- vyhláška MZ SR č. 544/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci;

vyhláška MPSVaR SR č. 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia;

nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov;

nariadenie vlády č. 387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci;

nariadenie vlády 392/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov;

nariadenie vlády 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko.

Vypracovanie technického pravidla

Slovenský plynárenský a naftový zväz, Mlynské nivy 48, 821 09 Bratislava,

Slovenská plynárenská agentúra, s. r. o., Mlynské nivy 48, 821 09 Bratislava.

1 Predmet pravidla

Toto technické pravidlo (ďalej len „pravidlo“) definuje možné ohrozenia plynárenských zariadení prevádzkovateľa distribučných sietí a opisuje riziká vyplývajúce z ich poškodzovania subjektmi tretej strany. Stanovuje opatrenia na zamedzenie možných ohrození v blízkosti plynárenských zariadení v snahe predchádzať poškodzovaniu týchto zariadení. Pravidlo taktiež opisuje povinnosti subjektov tretej strany pri výkone stavebných a zemných prác, vyplývajúce zo všeobecne záväzných predpisov, ako aj možnosti uplatnenia sankcií pri ich porušovaní.

POZNÁMKA: V prípade zmeny všeobecne záväzných predpisov, na ktoré sa odvoláva toto TPP alebo z ktorých vychádzajú niektoré jeho ustanovenia, platí aktuálne znenie predpisu.

Toto technické pravidlo sa nevzťahuje na plynárenské zariadenia prevádzkovateľa prepravnej siete, výrobcu plynu, prevádzkovateľa zásobníka a prevádzkovateľa zariadenia na skvapalňovanie zemného plynu.

2 Termíny a definície

Na účely tohto technického pravidla sa používajú tieto termíny a definície:

2.1 subjekt tretej strany: fyzická alebo právnická osoba vykonávajúca oprávnené, neoprávnené alebo náhodné aktivity v ochranných alebo bezpečnostných pásmach plynárenských zariadení;

2.2 poškodzovateľ: subjekt tretej strany, ktorý v dôsledku oprávnených, neoprávnených alebo náhodných aktivít priamo alebo nepriamo poškodzuje plynárenské zariadenie alebo inak negatívne ohrozuje jeho integritu;

2.3 plynové zariadenie: plynárenské zariadenie alebo odberné plynové zariadenie;

2.4 plynárenské zariadenie: zariadenie určené na distribúciu plynu (alebo tiež „plynovod“) vrátane zariadenia potrebného na poskytovanie podporných služieb, zariadenia potrebného na zabezpečenie prístupu a prevádzkovania siete vrátane hlavného uzáveru plynu a priamy plynovod;

2.5 integrita plynárenského zariadenia: mechanická a systémová celistvosť plynárenského zariadenia;

2.6 ohrozenie integrity plynárenského zariadenia: ohrozenie mechanickej a systémovej celistvosti plynárenského zariadenia, v ktorého dôsledku môže dôjsť k obmedzeniu alebo úplnému zlyhaniu spoľahlivosti a bezpečnosti tohto zariadenia;

2.7 distribučná sieť: plynárenské rozvodné zariadenie na časti vymedzeného územia;

2.8 distribúcia plynu: doprava plynu prostredníctvom distribučnej siete;

2.9 priamy plynovod: plynovod, ktorý nie je súčasťou prepravnej siete alebo distribučnej siete na vymedzenom území;

2.10 prevádzkovateľ distribučnej siete (ďalej tiež „PDS“ alebo „prevádzkovateľ“): plynárenský podnik oprávnený na distribúciu plynu;

2.11 ochranné pásmo¹⁾: priestor v bezprostrednej blízkosti priameho plynovodu alebo plynárenského zariadenia vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia meraný kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia;

2.12 bezpečnostné pásmo¹⁾: priestor vymedzený vodorovnou vzdialenosťou od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia meraný kolmo na os alebo na pôdorys;

2.13 oprávnená osoba²⁾: žiadateľ o stanovisko k projektovej dokumentácii stavby, ktorý je účastníkom (investor, projektant, stavebník a pod.) jednotlivých konaní podľa osobitného predpisu;

2.14 stavba: stavebná konštrukcia postavená stavebnými prácami zo stavebných výrobkov, ktorá je pevne spojená so zemou alebo ktorej osadenie si vyžaduje úpravu podkladu; Pevným spojením so zemou sa rozumie:

- spojenie pevným základom,
- upevnenie strojnými súčiastkami alebo zvarom o pevný základ v zemi, alebo o inú stavbu,
- ukotvenie pilótami alebo lanami s kotvou v zemi alebo na inej stavbe,
- pripojenie na siete a zariadenia technického vybavenia územia,
- umiestnenie pod zemou.

2.15 stavenisko: priestor, v ktorom sa vykonávajú stavebno-inžinierske práce, výkopové a zemné práce, stavebné úpravy, búracie práce, rekonštrukčné a renovačné práce, montáž a demontáž konštrukčných prvkov, demontáž, opravy vrátane technického, technologického a energetického vybavenia stavieb, odvodňovacie práce, údržba a udržiavacie práce;

2.16 technologické objekty: regulačné stanice, filtračné stanice, armatúrne uzly, zariadenia protikorózneho ochrany, trasové ohrevy plynu a telekomunikačné zariadenia;

2.17 bezpečnostné opatrenie: opatrenie, ktoré zabezpečuje organizačným alebo technickým spôsobom bezpečný výkon činnosti a bezpečnú prevádzku zariadení;

2.18 nebezpečné prostredie (tiež „nebezpečný priestor“): priestor so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku pracovného alebo mimo pracovného úrazu, alebo poškodenia plynárenského zariadenia.

2.19 ohrozenie: situácia, v ktorej nemožno vylúčiť poškodenie ľudského života a zdravia, majetku alebo životného prostredia.

2.20 zodpovedný pracovník PDS: pracovník, ktorý riadi práce na zverenom úseku s právomocou samostatne rozhodovať.

¹⁾ zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;

²⁾ zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov;

3 Vymedzenie ochranného a bezpečnostného pásma plynárenského zariadenia

3.1 Ochranné pásmo sa zriaďuje za účelom ochrany plynárenských zariadení a priamych plynovodov; vodorovná vzdialenosť tohto priestoru na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia je:

- a) 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm,
- b) 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm,
- c) 12 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 501 mm do 700 mm,
- d) 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území obce s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa,
- e) 8 m pre technologické objekty;

3.1.1 Vlastníci pozemkov, nachádzajúcich sa v lesných priesekoch, cez ktoré sú vedené plynárenské zariadenia s prevádzkovým tlakom nad 0,4 MPa, sú povinní umožniť prevádzkovateľovi siete zachovať voľné pásy v šírke 2 m na obe strany od osi plynovodu distribučnej siete.

3.2 Bezpečnostné pásmo sa zriaďuje za účelom zabránenia porúch alebo havárií na plynárenských zariadeniach alebo na zmiernenie ich vplyvov a na ochranu života, zdravia a majetku osôb; vodorovná vzdialenosť tohto priestoru na každú stranu od osi plynovodu alebo od pôdorysu plynárenského zariadenia je:

- a) 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území,
- b) 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm,
- c) 50 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou nad 350 mm,
- d) 50 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 150 mm,
- e) 100 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 300 mm,
- f) 150 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou do 500 mm,
- g) 300 m pri plynovodoch s tlakom nad 4 MPa s menovitou svetlosťou nad 500 mm,
- h) 50 m pri regulačných stanicích, filtračných stanicích, armatúrnych uzloch.

3.2.1 Pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe, prevádzkovateľ distribučnej siete určí bezpečnostné pásma v súlade s technickými požiadavkami.

4 Určenie možného nebezpečenstva a ohrozenia plynárenského zariadenia

4.1 Určenie nebezpečenstva a ohrozenia podľa účinkov:

4.1.1 Priame ohrozenia v ochrannom pásme vplyvom nedbanlivého konania:

- stavebné práce (vrátane montážnych prác), umiestňovanie drobných stavieb, napr. predajné stánky, reklamné pútače a pod.,
- zemné práce, resp. zriaďovanie výkopov za akýmkoľvek účelom,
- terénne úpravy (napr. v lesných priesekoch, prehlbovanie rigolov a vodotečí),
- vypaľovanie trávnatých porastov,
- umiestňovanie provizórnych a čiernych skládok,

- činnosti vykonávané pod úrovňou zeme (pretláčanie, razenie),
- dodatočné zaťažovanie nadložia (pevné alebo voľné),
- presuny ťažkých bremien ponad plynárenské zariadenie,
- prejazydy ťažkých mechanizmov v miestach na to neurčených,
- činnosti priamo na plynárenskom zariadení (napr. umiestňovanie dodatočných konštrukcií na nadzemných častiach plynárenského zariadenia),
- poľnohospodárske a melioračné činnosti,
- aktivity s deštruktívnymi účinkami (napr. v dôsledku použitia zbraní a výbušnín),
- porušovanie predpisov súvisiacich so súbehom a s križovaním inžinierskych sietí.

4.1.2 Priame ohrozenia v ochrannom pásme vplyvom náhodných udalostí:

- aktivity s deštruktívnymi účinkami (napr. v dôsledku použitia zbraní a výbušnín),
- havárie dopravných prostriedkov,
- účinky vyššej moci (napr. zemetrasenie, záplavy, zosuvy pôdy a pod.).

4.1.3 Nepriame ohrozenia v ochrannom pásme vplyvom náhodných udalostí:

- znemožnenie prevádzkových kontrol a údržby (napr. ohradením pozemkov, zriaďovaním skládok a pod.),
- neohlásená zmena podmienok prevádzkovateľov súbežných alebo križujúcich inžinierskych sietí (napr. zo zdrojov elektrifikácie železničných tratí),
- neohlásená zmena podmienok užívateľov príľahlých nehnuteľností (napr. umiestnením zdroja možnej iniciácie výbuchu a pod.).

4.2 Určenie nebezpečenstva a ohrozenia podľa pôsobnosti:

- na trvalom plynárenskom zariadení,
- na dočasnom plynárenskom zariadení (napr. obtok počas prepojovacích prác, dočasná regulačná stanica v čase rekonštrukcie, mimoriadne situácie, napr. záplavy a pod.).

4.3 Určenie nebezpečenstva a ohrozenia podľa vedenia trasy:

- nadzemné vedenie trasy (napr. prechody, potrubné mosty a pod.),
- podzemné vedenie trasy (plynovody uložené v zemi alebo v kolektoroch).

5 Opatrenia na zamedzenie vzniku možného nebezpečenstva a ohrozenia plynárenského zariadenia

5.1 Všeobecné zásady a podmienky správania sa tretej strany v ochrannom alebo bezpečnostnom pásme plynárenského zariadenia

5.1.1 Príprava, priebeh a výsledok akejkoľvek činnosti, aktivity subjektov tretej strany nesmie priamo ani nepriamo ohroziť, či dokonca poškodzovať plynárenské zariadenia a technologické objekty PDS, ani nijako znemožňovať kontinuálny prístup k nim.

5.1.2 Prístup subjektov tretej strany k plynárenským zariadeniam alebo technologickým objektom PDS nie je povolený a manipulácia s nimi je zakázaná, pokiaľ sa vo vzťahu k zámeru tretej strany PDS písomne nevyjadrí inak. Výnimku tvoria ustanovenia platnej legislatívy³⁾.

5.1.3 Použitie zariadení, prípravkov alebo príslušenstva iniciujúcich otvorený oheň, alebo vykonávanie činností spojených so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru a výbuchu, ktoré môžu svojím tepelným alebo tlakovým účinkom poškodiť alebo meniť mechanické vlastnosti plynárenského zariadenia, je zakázané.

5.1.4 Každý možný zdroj ohrozenia a nebezpečenstva alebo priame poškodenie plynárenského zariadenia alebo technologického objektu sa musí ihneď po jeho spozorovaní dostupnou cestou (osobne, telefonicky, písomne, elektronicky) oznámiť PDS. Ďalšie podrobnejšie informácie sú uvedené v kapitole 6.

5.1.5 Pohyb všetkých vozidiel sa musí vykonávať zásadne mimo osi podzemných zariadení PDS, pokiaľ tento neustanoví vopred podmienky prejazdu inak. V prípade pohybu mechanizmov vykonávajúcich terénne, melioračné alebo poľnohospodárske činnosti je pracovník obsluhy povinný vopred sa informovať u PDS o prítomnosti súčastí plynárenského zariadenia (napr. zemných súprav armatúr a odvodňovačov), ktoré môžu byť prevádzkou mechanizmu ohrozené.

5.1.6 Subjekt tretej strany je zodpovedný za oboznámenie sa s obsahom symbolov a signálov na zaistenie BOZP označujúcich prítomnosť (vedenie trasy) plynárenského zariadenia alebo technologického objektu, ďalej charakter, prípadne úroveň možného ohrozenia. Pred začatím prác je povinný získať informácie o prítomnosti a druhu inžinierskych sietí (vrátane vytýčenia ich trás), o podzemných priestoroch, presakovaní alebo výrone škodlivých látok a určiť príslušné technicko-bezpečnostné opatrenia.

5.1.7 Pri zmene podmienok (geologických, hydrogeologických, poveternostných a pod.), pri činnostiach subjektov tretích strán, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky plynárenského zariadenia, je tento povinný ihneď prerušiť práce a vykonať potrebné zmeny technologických alebo pracovných postupov a oboznámiť s nimi svojich pracovníkov. Pri prácach za zníženej viditeľnosti sa musí zabezpečiť dostatočné osvetlenie staveniska.

5.1.8 Subjekt tretej strany je povinný pri plánovaní, začiatku a realizácii svojich prác:

- a) akceptovať tieto požiadavky PDS:
- preskúmanie a vyjadrenie sa k technickej dokumentácii stanovením podmienok;
 - vyjadrenie k rizikám prác stanovením technicko-bezpečnostných podmienok v zápise o odovzdaní staveniska alebo záznamom v stavebnom denníku;

³⁾ §50, ods. 6), 7) zákona č. 656/2004 Z. z. o energetike v znení neskorších predpisov

- priebežnú kontrolu alebo trvalý dohľad (podľa povahy prác a zváženía možných rizík);
 - trvalý stavebný dozor (ak je potrebný), zabezpečovaný treťou stranou.
- b) absolvovať zaškolenie v oblasti BOZP, PO a OŽP.

5.1.9 Pokiaľ prevádzkovateľ koľajových dráh upravuje priestorové vedenie svojich zariadení, ktoré sú súbežné alebo križujú vedenie plynárenských zariadení, alebo mení fyzikálne hodnoty napájania ich elektrifikácie, je povinný tento zámer vopred PDS oznámiť a vyžiadať jeho vyjadrenie so stanovením príslušných podmienok.

5.2 Podmienky na výkon stavebných a zemných prác v ochrannom alebo bezpečnostnom pásme plynárenského zariadenia

5.2.1 Umiestňovať stavby, meniť využitie územia a chrániť dôležité záujmy v území možno len na základe územného rozhodnutia, ktorým je:

- a) rozhodnutie o umiestnení stavby,
- b) rozhodnutie o využití územia,
- c) rozhodnutie o chránenom území alebo ochrannom pásme,
- d) rozhodnutie o stavebnej uzávere,

vydané príslušným stavebným úradom na základe podmienok osobitného predpisu²⁾.

5.2.2 Umiestňovať stavby v ochranných alebo bezpečnostných pásmach plynárenských zariadení podľa podmienok stanovených v tomto pravidle je možné len na základe rozhodnutia o povolení stavby, ktoré stavebný úrad vydá iba s predchádzajúcim súhlasom PDS.

5.2.3 PDS udelí súhlas a stanoví podmienky umiestnenia stavby v ochrannom alebo bezpečnostnom pásme plynárenského zariadenia na základe žiadosti oprávnenej osoby v súlade s príslušnými všeobecne záväznými a technickými predpismi.

5.2.4 Súčasťou žiadosti o súhlas na umiestnenie stavby v ochrannom alebo bezpečnostnom pásme plynárenského zariadenia podľa 5.2.3 musí byť projektová dokumentácia, technologický pracovný postup a pracovný postup (ďalej len „technická dokumentácia“), ktorá spĺňa požiadavky príslušných všeobecne záväzných predpisov^{2),4)}.

5.2.5 Stavebné a zemné práce v ochrannom alebo bezpečnostnom pásme plynárenského zariadenia môže realizovať len právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená na vykonávanie týchto prác, a to na základe osobitného predpisu⁵⁾.

5.2.6 V prípade, ak sa na výkon stavebných alebo zemných prác nevzťahuje požiadavka udelenia rozhodnutia podľa 5.2.1, uskutočňujú sa tieto činnosti na základe ohlasovacej povinnosti podľa podmienok osobitného predpisu²⁾. V oznámení stavebný úrad upozorní stavebníka na povinnosť dodržať pri uskutočňovaní a užívaní stavby príslušné technické normy. Výhrada udelenia predchádzajúceho súhlasu a stanovenia podmienok PDS na výkon predmetných činností nie je týmto dotknutá.

⁴⁾ zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;

⁵⁾ zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov;

5.2.7 Výkopy zriaďované na prilahlých pozemných komunikáciách a verejných priestranstvách sa musia primerane vybaviť dostatočne bezpečnými a kapacitne vyhovujúcimi priechodmi, priecestiami alebo obchádzkami a musia sa označiť v zmysle osobitných predpisov^{4),6)}. Prístupové komunikácie k zariadeniam PDS, prilahlé pracovné plochy a pod. sa musia po celý čas výstavby na stavenisku udržiavať v bezpečnom stave.

5.3 Povinnosti a pravidlá pre subjekty tretej strany vykonávajúce stavebné a zemné práce v ochrannom alebo bezpečnostnom pásme plynárenského zariadenia

5.3.1 Práce sa musia uskutočňovať v súlade s podmienkami stanovenými PDS, rozhodnutiami a vyjadreniami stavebného úradu alebo iných verejnoprávných orgánov a v súlade s osvedčenou technickou dokumentáciou.

5.3.2 Minimalizovanie rizík poškodenia systému zásobovania plynom iným zariadením uloženým v zemi, pohybmi zeme, okolitým porastom, inými konštrukciami alebo dopravou je potrebné v hodnotení odstrániteľných a neodstrániteľných ohrození uviesť v technickej dokumentácii v súlade s požiadavkami technického pravidla TPP 702 02.

5.3.3 Technická dokumentácia musí byť na stavbe k dispozícii počas celého výkonu prác. Musí obsahovať podmienky na zaistenie bezpečnosti práce a opatrenia v prípade ohrozenia prírodnými živlami (napr. záplavy, zosuvy pôdy a pod.), ďalej opatrenia pri prácach za prevádzky plynárenského zariadenia, súbehu prác niekoľkých subjektov tretej strany, ako aj opatrenia pri postupnom odovzdávaní stavieb a objektov do ich užívania.

5.3.4 Technologický a pracovný postup musí riešiť:

- a) nadväznosť a súbeh jednotlivých pracovných operácií,
- b) pracovný postup pre danú pracovnú činnosť,
- c) použitie strojov, zariadení a špeciálnych pracovných prostriedkov, pomôcok a pod.,
- d) druhy pomocných stavebných konštrukcií (lešení, podperných konštrukcií, plošín a pod.),
- e) spôsob dopravy (zvislej i vodorovnej) materiálov vrátane komunikácií a skladovacích plôch,
- f) technické a organizačné opatrenia na zaistenie bezpečnosti pracovníkov, pracoviska a okolia,
- g) opatrenia na zabezpečenie staveniska (pracoviska) v čase, keď sa na ňom nepracuje,
- h) opatrenia pri stavebných prácach pri mimoriadnych podmienkach,
- i) ostatné požiadavky na vykonanie prác pri dodržaní zásad bezpečnosti práce.

Pred tým, ako sa takýto postup predloží na posúdenie verejnoprávnym orgánom, musí byť schválený PDS.

5.3.5 Pracovníci subjektov tretej strany musia byť preukázateľne oboznámení s technickou dokumentáciou v rozsahu, ktorý sa ich týka.

5.3.6 Pred začatím prác je subjekt tretej strany povinný oboznámiť určených pracovníkov PDS s rizikami, ktoré z jeho činnosti vyplývajú.

Subjekt tretej strany je povinný uviesť tieto skutočnosti v zápise o odovzdaní staveniska (pracoviska) alebo pred začatím svojich prác musí o tom inak preukázateľne oboznámiť PDS.

⁶⁾ nariadenie vlády č. 387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci;

5.3.7 Pracovníci subjektov tretej strany musia byť na požiadanie zodpovedného pracovníka PDS schopní preukázať sa potvrdením o absolvovaní školenia podľa ods. 5.5.8 počas celého výkonu nimi zabezpečovaných prác.

5.3.8 Subjekt tretej strany musí prostredníctvom zodpovedného pracovníka zabezpečiť trvalú koordináciu počas výkonu stavebných a zemných prác v zmysle požiadaviek osobitných predpisov^{2),4)}.

5.3.9 Subjekt tretej strany je povinný možné zdroje nebezpečenstva, ktoré sú dôsledkom jeho činnosti (napr. otvory, jamy, nestabilné alebo ostré konštrukcie, stavebné a montážne dielce a pod.) vhodným spôsobom zabezpečiť.

5.3.10 Pravidlá pre subjekty tretej strany, vykonávajúce činnosti v ochrannom pásme plynárenských zariadení a technologických objektoch PDS, sú nasledujúce:

- a) Rozsah a čas (harmonogram) prác musia byť vopred dohodnuté a schválené zodpovedným pracovníkom PDS.
- b) Výkop strojným mechanizmom na základe predchádzajúceho vytýčenia osi plynovodu sa môže uskutočňovať po predchádzajúcom vytýčení vzdialenosti:
 - najviac 1,0 m od vonkajšieho obrysu plynovodu s maximálnym prevádzkovým tlakom do 0,4 MPa vrátane,
 - 1,5 m od vonkajšieho obrysu plynovodu s maximálnym prevádzkovým tlakom nad 0,4 MPa.
- c) Výkopové práce mechanizmami sa vykonávajú vždy v smere rovnobežnom s osou podzemných zariadení vopred vytýčených.
- d) Ak sú z technických príčin pri výkopových prácach mechanizmy postavené kolmo na os podzemných zariadení (nie však zvisle nad osou), výkopové práce sa vykonávajú vždy smerom od vedenia podzemných zariadení.
- e) Pri zdvíhaní bremien s použitím mechanizačných prostriedkov s opornou pätkou musí byť vzdialenosť opornej pätky od vrchného obrysu plynovodu najmenej 3 m (mocnosť zemného krytia).
- f) Inžinierske siete odkryté zemnými prácami musia byť počas odkrytia zabezpečené proti mechanickému poškodeniu. V prípade potrubí z polyetylénu sa tieto musia v lete zatieniť proti slnečnému žiareniu a v zime ochrániť pred poklesom teplôt pod + 5 °C.
- g) Pri všetkých prácach sú pracovníci subjektov tretej strany povinní používať vhodné náradie, nástroje, osobné ochranné a pracovné prostriedky a dodržiavať podmienky stanovené v technickej dokumentácii vopred odsúhlasenej PDS. Taktiež sú počas výkonu prác povinní riadiť sa pokynmi zodpovedného pracovníka PDS.
- h) Po ukončení denných prác musí byť pracovisko zabezpečené tak, aby nedošlo k ohrozeniu života alebo zdravia ani náhodne sa vyskytujúcich osôb ani k prípadnému poškodeniu plynárenského zariadenia či zariadenia nachádzajúceho sa v blízkosti vykonávaných činností.
- i) Po úplnom ukončení prác je subjekt tretej strany povinný uviesť terén do takého stavu, aby boli dodržané všetky povinnosti vyplývajúce z technickej dokumentácie a podmienky pre bezpečnú a spoľahlivú prevádzku plynárenského zariadenia.
- j) Ostatné požiadavky na výkon stavebných a zemných prác, ako aj ostatných súvisiacich činností uskutočňovaných v blízkosti vysokotlakových plynovodov upravuje technické pravidlo TPP 701 03.

5.4 Povinnosti a pravidlá pre subjekty tretej strany vykonávajúce činnosti so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru

5.4.1 Pri činnostiach spojených s možnosťou vzniku požiaru alebo výbuchu (v tomto odseku ďalej len „činnosť“) sú subjekty tretej strany povinné plniť tieto opatrenia:

- a) zabezpečiť, aby činnosť vykonávali len oprávnené osoby, pokiaľ sa na činnosť táto povinnosť vzťahuje,
- b) požiadať písomné povolenie PDS pred začatím činnosti s presne určenými podmienkami z hľadiska protipožiarnej bezpečnosti, za akých možno túto činnosť vykonávať, pričom práce možno začať až po splnení všetkých podmienok povolenia,
- c) kontinuálne kontrolovať miesto činnosti a príľahlé priestory počas výkonu činnosti, pri jej prerušení a po jej skončení na nevyhnutný čas (v prípade zvrátenia alebo tepelného delenia materiálov najmenej osem hodín),
- d) zabezpečiť po skončení činnosti alebo pracovnej zmeny odloženie zdroja iniciácie otvoreného ohňa z miesta činnosti na určené miesto a vykonať potrebné opatrenia proti jeho neoprávnenému použitiu,
- e) zabezpečiť, aby rozvody potrebné na zdroj iniciácie otvoreného ohňa boli uložené tak, aby nedošlo k ich mechanickému, tepelnému alebo k inému poškodeniu a aby nevytvárali prekážku v prístupových priestoroch plynárenského zariadenia alebo zariadenia slúžiaceho na únik osôb,
- f) zabezpečiť čistotu, pevnosť, tesnosť a neporušenosť pripojení vonkajších prívodov k zdroju iniciácie otvoreného ohňa a ich ochranu pred masťou a agresívnymi látkami, ktoré by ich mohli poškodiť; poškodené prívody odstaviť bez zbytočného odkladu z používania a zabezpečiť ich výmenu,
- g) zabezpečiť pri skladovaní, preprave a manipulácii s horľavými látkami a horenie podporujúcimi látkami dodržiavanie požiadaviek podľa osobitného predpisu⁷⁾,
- h) zabezpečiť potrebné množstvo vhodných druhov hasiacich prostriedkov, prípadne spojovacie prostriedky a iné vecné prostriedky ochrany pred požiarom,
- i) zabezpečiť ochranu osôb a okolia pred vznikom požiaru od nebezpečných účinkov činnosti prenosnými zástenami alebo závesmi z nehorľavého alebo neľahko horľavého materiálu.

5.4.2 Pri práci s jedmi a horľavinami I. a II. triedy je potrebné dodržiavať všetky príslušné bezpečnostné požiadavky stanovené vo všeobecne záväzných predpisoch. Po skončení prác s týmito látkami sa musia tieto látky umiestniť do uzatvorených nádob a uložiť na uzamknutom mieste, spĺňajúcom ustanovenia o skladovaní, zásadách bezpečnej manipulácie a označení priestorov skladovania⁷⁾.

5.5 Práva a povinnosti PDS a jeho súčinnosť so subjektmi tretej strany, ktoré plánujú a vykonávajú činnosť v ochrannom alebo bezpečnostnom pásme plynárenského zariadenia

5.5.1 PDS, ako držiteľ povolenia podľa osobitného predpisu¹⁾, je povinný zabezpečovať spoľahlivé, bezpečné a efektívne prevádzkovanie distribučnej siete a jej zariadení. Jeho právomoci a zodpovednosť vyplývajúce z tejto povinnosti vychádzajú predovšetkým z tohto predpisu.

⁷⁾ vyhláška MV SR č. 124/2000 Z. z., ktorou sa ustanovujú zásady požiarnej bezpečnosti pri činnostiach s horľavými plynmi a horenie podporujúcimi plynmi;

vyhláška MV SR č. 96/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú zásady protipožiarnej bezpečnosti pri manipulácii a skladovaní horľavých kvapalín, ťažkých vykurovacích olejov a rastlinných a živočíšnych tukov a olejov;

vyhláška MV SR č. 258/2007 Z. z. o požiadavkách na protipožiarnu bezpečnosť pri skladovaní, ukladaní a pri manipulácii s tuhými horľavými látkami

5.5.2 PDS, je oprávnený vo verejnom záujme:

- a) vstupovať na cudzie pozemky a do cudzích objektov a zariadení v rozsahu a spôsobom, ktoré sú nevyhnutné na výkon jeho prevádzkovej činnosti (predovšetkým vo vzťahu k prevádzkovej kontrole a údržbe),
- b) odstraňovať a okliesňovať stromy a iné porasty, ktoré ohrozujú bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky zariadení siete alebo znemožňujú výkon prevádzkových kontrol,
- c) vykonávať na cudzích nehnuteľnostiach činnosť potrebnú na zabezpečenie prevádzky zariadení siete.

5.5.3 PDS je povinný vopred oznámiť vlastníčkovi, alebo užívateľovi cudzej nehnuteľnosti činnosti podľa ods. 5.5.2. To však neplatí v prípade:

- bezprostredného ohrozenia života, zdravia alebo majetku osôb a pri likvidácii týchto stavov,
- porúch, údržby, ohrozenia integrity a havárie zariadení siete, a počas ich odstraňovania.

5.5.4 PDS je oprávnený stanoviť podmienky na činnosti cudzích subjektov v ochranných pásmach plynárenských zariadení, predovšetkým spôsob a technologické prostriedky.

5.5.5 Za účelom uskutočnenia dohody vzájomných vzťahov, záväzkov a povinností v oblasti bezpečnosti práce medzi subjektmi tretej strany, ako aj pri súbehu nimi zabezpečovaných prác si PDS vyhradzuje právo na účasť pri odovzdávaní staveniska v ochrannom a bezpečnostnom pásme prevádzkovaného plynárenského zariadenia.

5.5.6 K začatiu svojich prác je subjekt tretej strany povinný prizvať PDS. Pracovník PDS uvedie podmienky na začatie činnosti v zápise o odovzdaní staveniska (pracoviska), ktorý mu na požiadanie PDS subjekt tretej strany predloží.

5.5.7 Pri stavebných a zemných prácach počas prevádzky plynárenského zariadenia je PDS povinný oboznámiť subjekt tretej strany so zásadami bezpečného správania sa na danom pracovisku a s možnými miestami a zdrojmi ohrozenia, avšak za predpokladu, že subjekt vopred oznámi PDS svoj zámer vykonávať činnosti podľa požiadaviek ods. 5.5.5 a 5.5.6.

5.5.8 V nadväznosti na ods. 5.3.7 je PDS oprávnený požadovať, aby pracovníci subjektov tretej strany boli pred začatím prác v oblasti BOZP/PO/ŽP preukázateľne preškolení. Školenie týchto pracovníkov vykoná oprávnený pracovník PDS podľa podmienok osobitného predpisu⁴⁾ a školeným pracovníkom vydá potvrdenie o absolvovaní školenia.

5.5.9 V prípade odôvodnenej potreby prejazdu cez prevádzkované podzemné plynárenské zariadenia PDS stanoví podmienky technického riešenia (napr. spevnením cestného prechodu a pod.), ktoré predchádza prípadným nežiaducim účinkom na integritu plynárenského zariadenia.

5.5.10 PDS je oprávnený kedykoľvek prerušiť alebo celkom zastaviť činnosť subjektu tretej strany pre podozrenie z porušenia technických, organizačných a ďalších opatrení na zaistenie bezpečnosti práce alebo pre podozrenie z ohrozenia integrity plynárenského zariadenia s touto činnosťou súvisiace.

5.5.11 V nadväznosti na ods. 5.5.10 pri prerušení činnosti subjektu tretej strany je potrebné vykonať nevyhnutné opatrenia na ochranu života, zdravia a majetku – predovšetkým vo vzťahu k bezpečnosti a zachovaniu integrity plynárenského zariadenia. O výkone týchto opatrení vyhotoví subjekt tretej strany zápis, PDS na základe posúdenia prijatých opatrení rozhodne o pokračovaní prác.

5.5.12 Zodpovedný pracovník PDS je pred začiatkom a kedykoľvek počas prác oprávnený preveriť, či subjekt tretej strany je držiteľom licencie alebo dokladu odbornej spôsobilosti na činnosti, na ktoré sa táto spôsobilosť vzťahuje a ktoré sú predmetom jeho aktivity v ochrannom a bezpečnostnom pásme. Ide predovšetkým o tieto činnosti:

- sledovanie spôsobu a postupu uskutočňovania stavby tak, aby sa zaručila bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, riadna inštalácia a prevádzka technického vybavenia na stavbe, odborné ukládanie stavebných výrobkov a hmôt, vhodnosť ich použitia a odborné ukládanie strojov a zariadení; vedenie stavebného denníka (odborná spôsobilosť, stavebný dozor⁸⁾),
- organizovanie, riadenie a koordinácia stavebných prác a iných činností na stavenisku a na stavbe a vedenie ich evidencie v stavebnom denníku (odborná spôsobilosť stavbyvedúci⁸⁾), koordinácia technickej dokumentácie a jej zmien z hľadiska zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (odborná spôsobilosť koordinátor dokumentácie⁹⁾),
- koordinácia plnenia úloh pri realizácii prác na stavenisku z hľadiska zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (odborná spôsobilosť koordinátor bezpečnosti⁸⁾).

5.5.13 V rámci požiadaviek organizácie prevádzky zariadení siete PDS musí mať k dispozícii aktuálnu organizačnú schému prevádzky a údržby. V rámci kontroly nad činnosťou subjektov tretej strany v tejto schéme poverí svojich zodpovedných pracovníkov prevádzky na výkon:

- preskúmania a vyjadrenia sa k technickej dokumentácii stanovením podmienok k jej obsahu,
- zaškolenia v oblasti BOZP, PO a OŽP autorizovanou osobou,
- vyjadrenia sa k rizikám zahajovaných alebo prebiehajúcich prác stanovením technicko-bezpečnostných podmienok v zápise o odovzdaní staveniska alebo záznamom v stavebnom denníku.
- priebežnej kontroly, alebo trvalého dohľadu (podľa povahy prác a zvážením možných rizík).

5.5.14 Poverení zodpovední pracovníci PDS musia byť s opisom svojej činnosti podľa ods. 5.5.13 preukázateľne oboznámení a musia mať k tomuto opisu prístup. Pokiaľ sa na túto činnosť vzťahuje povinnosť zaškolenia, PDS im ho musí poskytnúť.

5.5.15 Akákoľvek činnosť subjektu tretej strany v ochrannom alebo bezpečnostnom pásme, ktorá priamo alebo nepriamo nesúvisí s prevádzkou plynárenského zariadenia (napr. terénna úprava lesných priesekov), nie je dovoľaná. Výnimku môže udeliť PDS len na základe posúdenia:

- charakteru a/alebo plánovaného využitia výsledku činnosti subjektu tretej strany,
- aktuálneho technického stavu plynárenského zariadenia,
- ostatných technických požiadaviek, na základe ktorých bolo plynárenské zariadenie uvádzané do prevádzky,
- ostatných okrajových podmienok, ktoré vylučujú akýkoľvek negatívny vplyv výkonu činnosti alebo jej dôsledku na integritu a bezpečnosť prevádzky plynárenského zariadenia.

5.5.16 V prípade udelenia výnimky podľa ods. 5.5.15 a povolenia činnosti subjektu tretej strany v ochrannom alebo bezpečnostnom pásme musí mať PDS vypracované pokyny na stanovenie ochranných opatrení, ktoré majú byť účinné v prípade, keď nie je možné najmenšiu povolenú vzdialenosť pásiem dodržať.

⁸⁾ zákon č. 138/1992 Zb. o autorizovaných projektantoch a autorizovaných stavebných inžinieroch v znení neskorších predpisov;

⁹⁾ nariadenie vlády č. 396/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na stavenisko;

5.5.17 PDS musí poskytnúť subjektom tretích strán dostupnými komunikačnými prostriedkami informácie o umiestnení zariadení siete, objasniť časovú platnosť predchádzajúceho vyjadrenia PDS, prípadne odporučiť preverenie aktuálnosti informácií, ak sa majú plánované činnosti začať po dátume ich platnosti.

Týmto ustanovením však nie je dotknutý nárok PDS, aby subjekty tretej strany tieto informácie komplexne vo svojej technickej dokumentácii využili v záujme zachovania bezpečnosti a integrity zariadení siete.

5.5.18 Aby subjekt tretej strany mohol splniť svoju povinnosť overiť prítomnosť inžinierskych sietí na stavenisku, PDS pred začatím zemných prác na požiadanie subjektu tretej strany vykoná vytýčenie plynárenského zariadenia v predmetnej lokalite.

5.5.19 PDS v záujme všeobecnej informovanosti dotknutých obcí o možnom nebezpečenstve vyplývajúcom z prevádzky svojich plynárenských zariadení dohodne spôsob vzájomnej komunikácie s týmito obcami a poskytne údaje o tiesňových linkách svojich príslušných dispečerských pracovísk. Tieto údaje PDS podľa potreby aktualizuje.

6 Činnosti a opatrenia nasledujúce po zistení ohrozenia a poškodení plynárenského zariadenia subjektmi tretej strany

Každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, majetku, prírode a životnom prostredí. V prípade ohrozenia integrity plynárenského zariadenia je osoba, ktorá takúto situáciu spozoruje, povinná vykonať všetky opatrenia smerujúce k odvráteniu hroziaceho nebezpečenstva. Ak už vznikla situácia priamo ohrozujúca ľudské zdravie a majetok v dôsledku porušenia integrity plynárenského zariadenia je táto osoba povinná vykonať všetky opatrenia, ktoré môžu nebezpečenstvo škody odvrátiť, alebo vedú k jej minimalizácii.

6.1 Činnosti subjektov tretích strán pri zistení ohrozenia plynárenského zariadenia

6.1.1 Osoba, ktorá má podozrenie, že integrita plynárenského zariadenia je ohrozená, vykoná v prípade odstrániteľného ohrozenia integrity plynárenského zariadenia tieto opatrenia:

- informuje obecný úrad alebo priamo PDS, ak táto osoba upustí od svojho konania, ale dovtedajšou činnosťou mohla narušiť ochranné pásmo plynárenského zariadenia,
- ak nie je možné z akéhokoľvek dôvodu obecný úrad alebo PDS informovať alebo osoba, ktorá ohrozenie spôsobuje, neupustí od svojho konania, osoba, ktorá ohrozenie zistila, informuje políciu na telefónnom čísle 158.

6.1.2 Osoba, ktorá má podozrenie, že integrita plynárenského zariadenia je ohrozená, vykoná v prípade neodstrániteľného ohrozenia integrity zariadenia tieto opatrenia:

- informuje obecný úrad alebo priamo PDS,
- ak nie je možné z akéhokoľvek dôvodu obecný úrad alebo PDS informovať, osoba, ktorá ohrozenie zistila, informuje políciu na telefónnom čísle 158.

6.2 Činnosti subjektov tretích strán pri narušení integrity plynárenského zariadenia

6.2.1 Osoba, ktorá zistí, že integrita plynárenského zariadenia alebo zariadenia slúžiaceho na jeho ochranu je narušená, okamžite kontaktuje integrovaný záchranný systém na telefónnom čísle 112, a ak sa v blízkosti poškodeného plynárenského zariadenia nachádzajú osoby, je nevyhnutné ich okamžite informovať o vzniknutom nebezpečenstve tak, aby ihneď nebezpečný priestor opustili.

6.3 Opatrenia PDS pri narušení integrity plynárenského zariadenia subjektmi tretích strán

6.3.1 Po prijatí hlásenia o ohrození v dôsledku narušenia integrity plynárenského zariadenia PDS prostredníctvom svojich monitorovacích a dispečerských pracovísk informuje zodpovedných pracovníkov svojich pohotovostných oddielov. Opatrenia súvisiace so zaistením obyvateľstva dotknutej oblasti, zabezpečením okolitého majetku a samotného plynárenského zariadenia PDS koordinuje v súlade so svojím havarijným plánom.

6.3.2 Pri porušení plynárenského zariadenia spojeného s únikom plynu PDS vykoná odstávku predmetného poškodeného úseku v súčinnosti s príslušným monitorovacím a dispečerským pracoviskom.

6.3.3 PDS vypracuje písomný záznam o charaktere a rozsahu poškodenia plynárenského zariadenia alebo zariadenia slúžiaceho na jeho ochranu, v ktorom bude okrem iného stanovené, kto, akým spôsobom a dokedy vykoná potrebné korektívne opatrenia a opravy. Okrem toho PDS vykoná vlastné zdokumentovanie miesta poškodenia (napr. fotodokumentáciou).

6.3.4 Podľa charakteru a rozsahu poškodenia plynárenského zariadenia a zariadení súvisiacich s jeho ochranou PDS bezodkladne zabezpečuje činnosti spojené s odstraňovaním následkov poškodenia na týchto zariadeniach.

6.3.5 PDS vzniká nárok na náhradu škody pozostávajúcu zo skutočných nákladov vynaložených na odstránenie následkov ohrozenia alebo poškodenia plynárenského zariadenia, v prípade úniku plynu aj náhrady za uniknutý plyn podľa podmienok uvedených v článku 7 tohto pravidla.

7 Právna zodpovednosť pri ohrození alebo poškodení plynárenského zariadenia

7.1 Všeobecná právna zodpovednosť za poškodzovanie plynárenských zariadení

7.1.1 Poškodzovanie plynárenských zariadení a konštrukcií, ktoré slúžia na jeho ochranu, je zakázané.

7.1.2 Fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poškodí plynárenské zariadenie alebo zariadenie slúžiace na jeho ochranu, znáša následky svojho konania v súlade s platnou právnou úpravou v závislosti od aplikácie právneho predpisu vzťahujúceho sa na zodpovednostný právny vzťah medzi PDS a subjektom zodpovedným za poškodenie.

7.1.3 Zodpovednosť poškodzujúcej osoby je upravená najmä zákonom o energetike, občianskym zákonníkom, obchodným zákonníkom a podľa okolností aj trestným zákonom.

7.1.4 Zodpovednosť za škodu spôsobenú poškodením alebo ohrozením plynárenského zariadenia nie je zákonne limitovaná, PDS má nárok na úhradu spôsobenej škody v plnom rozsahu, ak osobitná právna úprava neurčuje inak (napr. obmedzenie náhrady škody vyplývajúce z pracovnoprávných predpisov).

7.1.5 Osoba zodpovedná za vznik škody je povinná nahradiť PDS celú škodu, ktorá PDS vznikla poškodením alebo ohrozením plynárenského zariadenia, a to skutočnú škodu a ušlý zisk. Skutočná škoda zahŕňa najmä škodu na plynárenskom zariadení alebo zariadení, ktoré slúži na jeho ochranu; škodu za uniknutý plyn, ktorý unikol v dôsledku poškodenia plynárenského zariadenia alebo zariadenia, ktoré slúži na jeho ochranu; všetky náklady na odstránenie poškodenia alebo ohrozenia plynárenského zariadenia.

7.2 Prístup PDS k poškodzovateľom a posudzovaniu škôd na plynárenských zariadeniach

7.2.1 PDS vedie evidenciu subjektov tretích strán, ktoré poškodzujú ním prevádzkované plynárenské zariadenia. Podľa miery a charakteru zodpovednosti, závažnosti vzniknutej situácie, ako aj ďalších okolností prípadu, PDS má právo individuálne posudzovať každý prípad poškodenia plynárenského zariadenia a uplatňovať si nároky v zmysle platnej legislatívy (pozri bod 8.1).

7.2.2 Distribučná sieť a jej jednotlivé súčasti sú v právnom zmysle vecami a ich poškodenie alebo ohrozenie môže predstavovať nielen vznik škody na strane PDS, ale aj naplnenie skutkovej podstaty trestného činu poškodzovania cudzej veci.

7.2.3 Vzhľadom na charakter a povahu plynárenských zariadení môže dôjsť poškodením plynárenského zariadenia alebo ohrozením prevádzky plynárenského zariadenia k spáchaniu trestného činu poškodzovania a ohrozovania prevádzky všeobecne prospešného zariadenia, prípadne aj k spáchaniu trestného činu všeobecného ohrozenia. K spáchaniu uvedených trestných činov môže dôjsť tak úmyselným konaním, ako aj nedbanlivostným konaním, keď sa úmysel poškodiť alebo ohroziť plynárenské zariadenie na spáchanie daného trestného činu nevyžaduje.

7.3 Porušenie povinností subjektov tretích strán v ochranných a bezpečnostných pásmach

7.3.1 Porušením povinností v ochranných a bezpečnostných pásmach plynárenských zariadení nie je len spôsobenie škody na takýchto zariadeniach, ale aj vykonávanie akýchkoľvek činností v ochranných a bezpečnostných pásmach, ktoré sú v rozpore s podmienkami stanovenými platnými právnymi predpismi, technickými normami alebo pravidlami, najmä bez predchádzajúceho súhlasu PDS (ak sa podľa platných právnych predpisov vyžaduje) alebo v rozpore s podmienkami PDS stanovenými na práce v ochrannom a bezpečnostnom pásme.

7.3.2 V prípade poškodenia plynárenského zariadenia, ako aj v prípade porušenia iných povinností (najmä vykonávaním činností, ktoré sú v rozpore so zákonom) v ochranných a bezpečnostných pásmach plynárenských zariadení, môže byť zodpovednej fyzickej alebo právnickej osobe uložená sankcia zo strany orgánov verejnej správy, prípadne môže dôjsť k spáchaniu trestného činu.

8 Dohľad orgánov štátneho dozoru nad činnosťami v ochrannom a bezpečnostnom pásme plynárenských zariadení

Vykonávanie štátneho dozoru nad dodržiavaním povinností fyzických a právnických osôb sa riadi podľa platnej legislatívy a v jej zmysle príslušný štátny dozor vyvodzuje právnu zodpovednosť voči držiteľovi povolenia (rozhodnutia) alebo inej fyzickej či právnickej osobe za porušenie povinností vyplývajúcich z tejto legislatívy.

8.1 V prípade porušenia všeobecne záväzných predpisov v oblasti BOZP sú orgánmi štátneho dozoru Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Národný inšpektorát práce a jednotlivé inšpektoráty práce. Uvedené orgány štátnej správy okrem iných činností vykonávajú aj dozor nad dodržiavaním právnych predpisov a ostatných predpisov, ktoré zaručujú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci vrátane predpisov upravujúcich faktory pracovného prostredia a vyvodzovanie zodpovedností za ich porušovanie.

8.2 Štátny stavebný dohľad sa zriaďuje na ochranu verejných záujmov, ako aj práv a právom chránených záujmov právnických osôb a fyzických osôb, ktoré vyplývajú z uskutočňovania stavby

alebo jej zmeny, z vlastností stavby pri jej užívaní, z odstránenia stavby a z terénnych úprav, prác a zariadení podľa zákona²⁾. Pri uskutočňovaní stavieb dohľad vykonáva:

- a) Slovenská stavebná inšpekcia,
- b) miestne príslušný stavebný úrad,
- c) iné orgány štátnej správy oprávnené osobitnými predpismi dozerat' na uskutočňovanie, užívanie a odstraňovanie stavieb v medziach týchto predpisov,
- d) krajsky stavebný úrad.

8.2.1 Tieto orgány sú oprávnené najmä zisťovať, či:

- a) sa stavba, stavebné úpravy a udržiavacie práce vykonávajú podľa stavebného povolenia alebo na základe ohlásenia,
- b) sú splnené podmienky na uskutočňovanie stavby (stavbu a jej zmenu môže uskutočňovať len právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená na vykonávanie stavebných prác podľa osobitných predpisov, napr. obchodný zákonník) a vedenie uskutočňovania stavby vykonáva stavbyvedúci),
- c) sa na stavbe nachádza projekt stavby overený v stavebnom konaní a či sa vedie stavebný denník,
- d) sa pri uskutočňovaní stavby, stavebných úprav alebo pri udržiavacích prácach dodržiavajú podmienky stavebného povolenia, všeobecne záväzné právne predpisy a technické normy vzťahujúce sa na stavebné práce a stavebné výrobky,
- e) sa stavba užíva spôsobom povoleným v kolaudačnom rozhodnutí,
- f) sa stavba udržiava v dobrom technickom stave,
- g) sa dodržiavajú podmienky povolenia alebo nariadenia odstránenia stavieb či nariadených stavebných úprav a udržiavacích prác,
- h) sa terénne úpravy alebo ťažobné práce vykonávajú podľa povolenia,
- i) sa odstraňovaním stavby neohrozujú susedné pozemky a stavby na nich.

8.2.2 Slovenská stavebná inšpekcia vykonáva hlavný štátny stavebný dohľad a dohľad nad:

- plnením podmienok a opatrení uložených rozhodnutiami stavebných úradov,
- dodržiavaním povinností ustanovených týmto zákonom účastníkom výstavby a iných opatrení na území,
- dodržiavaním všeobecných technických požiadaviek na výstavbu, ako aj základných požiadaviek na stavby, ak dohľad nevykonáva iný orgán podľa osobitného predpisu,
- použitím vhodných stavebných výrobkov v stavbách.

8.3 Štátna energetická inšpekcia podľa platnej legislatívy¹⁾ vykonáva dozor nad dodržiavaním povinností fyzických osôb a právnických osôb podľa zákona o energetike, a to aj pri vykonávaní činností a plnení povinností fyzických a právnických osôb v ochranných a bezpečnostných pásmach plynárenských zariadení. Štátna energetická inšpekcia je zároveň orgánom, ktorý prejednáva správne delikty z porušovania povinností, vyplývajúce fyzickým a právnickým osobám zo zákona o energetike.

8.4 Slovenská inšpekcia životného prostredia vykonáva štátny dozor v oblasti ochrany životného prostredia, predovšetkým:

- a) vykonáva štátny dozor nad nakladaním so stavebnými odpadmi, nad prepravou nebezpečných odpadov a pod. podľa zákona č. 223/2001 Z. z.,

- b) schvaľuje postupy v prípade úniku škodlivých látok a obzvlášť škodlivých látok do životného prostredia (tzv. havarijné plány) podľa zákona č. 364/2004 Z. z.,
- c) vykonáva štátny dozor v oblasti prevencie závažných priemyselných havárií podľa zákona č. 261/2002 Z. z.,
- d) kontroluje dodržiavanie podmienok ochrany v osobitne chránených územiach (národné parky, chránené prírodné rezervácie atď.) podľa zákona č. 543/2002 Z. z.

9 Zhrnutie

Zásahy tretích strán patria k významnej skupine, ktorá ohrozuje bezpečnú a spoľahlivú prevádzku plynárenských zariadení nielen na Slovensku, ale aj v iných vyspelých krajinách s rozvinutým plynárenským priemyslom.

Je preto nevyhnutné zjednotiť algoritmus na ich predchádzanie, riešenie, vyhodnocovanie a postih súčasných, ale aj potenciálnych poškodzovateľov. Za účelom významného zvýšenia prevencie v oblasti ohrozenia prevádzky plynárenských zariadení aktivitami tretej strany je možno opísané opatrenia v tomto pravidle zhrnúť nasledovne:

9.1 Subjekt tretej strany môže vykonávať činnosti v ochrannom alebo bezpečnostnom pásme plynárenského zariadenia len za podmienky:

- predchádzajúceho oboznámenia PDS so zámerom plánovanej činnosti subjektu tretej strany formou žiadosti a predložením príslušnej technickej dokumentácie,
- udelenia predchádzajúceho súhlasu PDS s touto činnosťou a pod dohľadom zodpovedného pracovníka PDS,
- že stavebné práce alebo iné činnosti, na ktoré sa vyžaduje odborná spôsobilosť, bude vykonávať oprávnený subjekt s ohľadom na dodržanie technicko-bezpečnostných podmienok stanovených vopred PDS,
- že stavebné práce alebo iné činnosti, na ktoré sa vzťahuje povinnosť udelenia rozhodnutia, povolenia alebo vyjadrenia podľa osobitného predpisu²⁾, bude realizovať v súlade s nimi, ako aj v súlade s ostatnými príslušnými všeobecne záväznými predpismi a technickými normami,
- že príprava, priebeh alebo výsledok tejto činnosti nemôže ohrozovať a poškodzovať plynárenské zariadenia ani nijako zamedzovať prístup k nim,
- že sa vopred oboznámi s obsahom symbolov a signálov na zaistenie BOZP označujúcich prítomnosť plynárenského zariadenia,
- predchádzajúceho absolvovania školenia v oblasti BOZP, PO a OŽP, ktoré mu poskytne PDS.

9.2 Subjektu tretej strany je pri jeho činnosti v ochrannom alebo bezpečnostnom pásme plynárenského zariadenia zakázané:

- pristupovať na vzdialenosť, pri ktorej by mohlo dôjsť k ohrozeniu plynárenského zariadenia;
- používať zariadenia, prípravky alebo príslušenstvo iniciujúce otvorený oheň a vykonávať činnosti spojené so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru a výbuchu;
- ohrozovať integritu plynárenského zariadenia zemnými prácami, zriaďovaním skládok a inými činnosťami ohrozujúcimi jeho stabilitu;
- poškodzovať plynárenské zariadenia a konštrukcie, ktoré slúžia na jeho ochranu;
- vykonávať akékoľvek iné aktivity (pozri bod 4), ktorých dôsledok môže priamo či nepriamo ohrozovať bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky plynárenského zariadenia.

10 Záverečné ustanovenia

10.1 Činnosti a opatrenia zrealizované podľa tohto predpisu zodpovedajú výkladu predovšetkým všeobecne záväzných predpisov, technických noriem a všeobecne uznaných pravidiel dobrej praxe. Odchýlenie od tohto predpisu pri zabezpečovaní minimálne tej istej úrovne bezpečnosti a spoľahlivosti konania, ktorá je daná príslušnými ustanoveniami tohto predpisu, vykonáva zúčastnený subjekt na vlastnú zodpovednosť s vedomím skutočnosti, že splnenie bezpečnosti a spoľahlivosti sa musí preukázať.

10.2 Technické pravidlo bolo prerokované s týmito organizáciami:

- Ministerstvo hospodárstva SR, Bratislava;
- Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Bratislava;
- Ministerstvo vnútra SR;
- Ministerstvo životného prostredia SR, Bratislava;
- Národný inšpektorát práce SR, Košice;
- Technická inšpekcia, a. s., ústredie, Bratislava;
- SPP-distribúcia, a. s., Bratislava;
- Združenie odborníkov plynových zariadení, pobočka Bratislava.

Rozvod zemného plynu • Technické pravidlo plyn • Technické a bezpečnostné podmienky na predchádzanie poškodzovania plynárenských zariadení prevádzkovateľ a distribučnej siete subjektmi tretej strany

Spracoval: Slovenský plynárenský a naftový zväz, Slovenská plynárenská agentúra, s. r. o., Bratislava

Vytlačil: Slovenský ústav technickej normalizácie, Bratislava

Rok vydania 2012, strán 24

Distribúcia: Slovenská plynárenská agentúra, s. r. o., Bratislava